

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Неля ПОДЛЕВСЬКА
 вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Сучасна українська літературна мова. Фонетика

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність – В11 Філологія
Спеціалізація – В11.01 Українська мова та література
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма – Філологія. Українська мова та література
Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС
Шифр дисципліни – ОФП.01
Мова навчання – українська
Статус дисципліни – обов’язкова (цикл фахової підготовки)
Факультет – гуманітарно-педагогічний
Кафедра – слов’янської філології

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин							Форма семестрового контролю		
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	1	2	4	120	50	16		34		70				+
З	1	2	4	120	12	4		8		108				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Філологія. Українська мова та література» за спеціальністю В11 Філологія

Робочу програму склала Торчинська канд. філол. н., доц. **Наталія ТОРЧИНСЬКА**

Схвалена на засіданні кафедри слов’янської філології

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

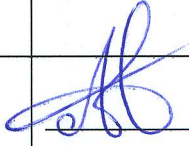
Завкафедри слов’янської філології Торчинська **Наталія ТОРЧИНСЬКА**

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету Подлевська **Неля ПОДЛЕВСЬКА**

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ім'я, прізвище
Гарант освітньо-професійної програми, канд. філол. наук, доц. кафедри української філології	Гуманітарно-педагогічний факультет		Марія ГАВРИШ
Завідувач кафедри української філології	Гуманітарно-педагогічний факультет		Анатолій ЯНЧИШИН

1. Пояснювальна записка

Дисципліна «Сучасна українська літературна мова. Фонетика» є однією із фахових дисциплін і посідає провідне місце у підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю В11 Філологія за освітньо-професійною програмою «Філологія. Українська мова та література»

Пререквізити – ОЗП.02 Вступ до мовознавства, ОФП 10 Практичний курс української мови.

Постреквізити – ОЗП 06 Теорія і практика філологічних досліджень, ОФП 02 Сучасна українська літературна мова. Лексикологія, ОФП 03 Сучасна українська літературна мова. Морфеміка та словотвір, ОФП 04 Сучасна українська літературна мова. Морфологія, ОФП 05 Сучасна українська літературна мова. Синтаксис, ОФП 08 Курсова робота із сучасної української літературної мови, ОФП 11 Історична граматики української мови, ОФП 12 Історія української мови, ОФП 13 Основи соціолінгвістики, ОФП 15 Українська діалектологія, ОФП 18 Культура українського ділового мовлення та документознавство, ОФП 19 Основи редакторської майстерності, ОФП 20 Стилїстика і культура української мови, ОФП 24 Навчальна практика (діалектологічна), Атестаційний екзамен.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ФК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчається.

ФК 06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів та жанрів.

програмні результати навчання:

ПРН 01. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 09. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди української мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища та процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосувати їх у професійній діяльності.

Мета дисципліни – ознайомити студентів з основними фонетичними термінами й поняттями; виробити вміння розмежовувати поняття «фонетика» і «фонологія», вивчити звукову систему мови в зв'язку з її смисловою роллю, аналізувати різноманітні звукові зміни, що виступають у мовленні при сполученні звукових елементів між собою.

Предмет дисципліни: описова фонетика як складник лінгвістичної науки.

Завдання дисципліни: підготувати студентів до сприйняття і вивчення інших дисциплін, що складають загальний курс сучасної української мови, оскільки фонетика тісно пов'язана з орфоepією, графікою, орфографією, а також лексикою, граматикою, стилістикою; навчити студентів аналізувати фонетичні явища, класифікувати звуки, писати фонетичні та фонематичні транскрипції; визначати закономірності їх сполучуваності у мовленнєвому потоці; правильно наголошувати слова, членувати мовний потік на склади та більші відрізки.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *вміло характеризувати* артикуляційно-перцептивну та акустичну природу мовних звуків і дати їх класифікацію; *встановлювати*, в якому оточенні можуть виступати звуки української мови; *розрізняти* фонемі і їхні варіанти (алофони); *відтворювати* звуки мови у письмовій формі у вигляді фонетичної та фонематичної транскрипцій; *розуміти* зміни звуків у мовному потоці; *розмежовувати* фонетичні й фонематичні риси; *використовувати* орфоepічні й орфографічні уміння й навички у повсякденному житті; *встановлювати* природу таких елементів звукової системи, як склад, наголос, інтонація; *реалізовувати* свої знання у майбутній педагогічній діяльності.

2. Структура залікових кредитів дисципліни

<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин, відведених на:</i>					
	<i>Денна форма</i>			<i>Заочна форма</i>		
	<i>лекції</i>	<i>практичні заняття</i>	<i>СРС</i>	<i>лекції</i>	<i>практичні заняття</i>	<i>СРС</i>
Тема 1. Загальні відомості про українську мову та її розвиток	2	4	8			13
Тема 2. Фонетика як лінгвістична дисципліна	2	4	8	1		13
Тема 3. Фонологічна система сучасної української літературної мови. Класифікація звуків (фонем)	2	4	8	1	2	14
Тема 4. Чергування голосних і приголосних фонем (звуків)	2	4	10		2	14
Тема 5. Модифікаційні зміни голосних і приголосних фонем. Різновиди асиміляції приголосних	2	5	10		2	14
Тема 6. Склад і складоподіл в українській мові	2	5	10		2	14
Тема 7. Наголос у сучасній українській мові	2	4	8	1		13
Тема 8. Орфоепія. Графіка й орфографія.	2	4	8	1		13
Разом за семестр	16	34	70	4	8	108

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст лекційного курсу

<i>Номер теми</i>	<i>Перелік тем лекцій, їхні анотації</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Загальні відомості про українську мову та її розвиток (лекція-бесіда) Предмет, зміст і завдання курсу «Сучасна українська літературна мова». Українська мова – національна мова українського народу. Походження української мови. Лінгвоцид української мови. Наріччя української мови. Літ.: 1, 2, 5, 8, 11, 16,17, 24, 26, 29, 30, 38.	2
2.	Фонетика як лінгвістична дисципліна (лекція-візуалізація) Фонетика як лінгвістична дисципліна. Предмет фонетики і фонології. З історії вивчення фонетичної системи. Зв'язок фонетики з іншими розділами мовознавства. Фонетична система мови. Співвідношення звуків у різних мовах. Літ.: 1, 3, 5, 6, 7, 8, 17, 20, 21, 24, 26, 27–30, 37.	2

3.	Фонологічна система сучасної української літературної мови (лекція-візуалізація) Поняття про фонему та фонологію. Диференційні ознаки і функції фонем. Система фонем сучасної української літературної мови. З історії вивчення фонемі. Головний вияв і різновиди алофонів (варіантів) фонем. Звукове поле фонемі. Класифікація і характеристика голосних і приголосних звуків (фонем). Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
4.	Чергування голосних і приголосних фонем (звуків) (лекція-візуалізація) Чергування як явище. Редукція. Поняття про позиційні та історичні чергування. Найдавніші чергування голосних фонем у коренях дієслів. Чергування /г/, /к/ /х/ із /ж/, /ч/, /ш/. Чергування передньоязикових зубних із шиплячими приголосними. Приставні приголосні. Явище метатези. Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
5.	Модифікаційні зміни голосних і приголосних фонем (лекція-візуалізація) Поняття про модифікації, їх різновиди. Модифікації голосних: редукція, гармонійна асиміляція, акомодация. Комбінаторні та позиційні модифікації приголосних звуків. Різновиди асиміляції приголосних. Дисиміляція приголосних. Спрощення в групах приголосних. Подовження і подвоєння приголосних. Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
6	Склад і складоподіл в українській мові (лекція-візуалізація) Склад. Наукові теорії складу. Склад як фонологічна одиниця. Типи складів в українській мові. Правила складоподілу. Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 26, 27–30, 37.	2
7	Наголос у сучасній українській мові (лекція «перевернутий клас») Словесний наголос, його різновиди. Ознаки українського наголосу. Деякі правила наголошування слів. Фразовий наголос, його різновиди. Інтонація. Літ.: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 17, 18, 21, 24, 26, 27–30, 37.	2
8	Орфоенія. Графіка й орфографія (лекція-візуалізація) Нормативність як важлива ознака літературної мови. Поняття орфоенії. Норми української літературної вимови. Евфонічні засоби сучасної літературної мови. Графіка. Співвідношення між буквами і звуками. Орфографія. Принципи українського правопису. Типи орфограм. Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 23, 24, 26, 27–30, 37.	2
Разом за II семестр		16

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

<i>Номер тем</i>	<i>Перелік тем лекцій, їхні анотації</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Фонетика як лінгвістична дисципліна Фонетика як лінгвістична дисципліна. Предмет фонетики і фонології. З історії вивчення фонетичної системи. Зв'язок фонетики з іншими розділами мовознавства. Фонетична система мови. Співвідношення звуків у різних мовах. Літ.: 1, 3, 5, 6, 7, 8, 17, 20, 21, 24, 26, 27–30, 37.	1

2.	Фонологічна система сучасної української літературної мови (лекція-візуалізація) Поняття про фонему та фонологію. Диференційні ознаки і функції фонем. Система фонем сучасної української літературної мови. З історії вивчення фонемі. Головний вияв і різновиди алофонів (варіантів) фонем. Звукове поле фонемі. Класифікація і характеристика голосних і приголосних звуків (фонем). Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	1
3.	Наголос у сучасній українській мові (лекція «перевернутий клас») Словесний наголос, його різновиди. Ознаки українського наголосу. Деякі правила наголошування слів. Фразовий наголос, його різновиди. Інтонація. Літ.: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 17, 18, 21, 24, 26, 27–30, 37.	1
4.	Орфоенія. Графіка й орфографія (лекція-візуалізація) Нормативність як важлива ознака літературної мови. Поняття орфоенії. Норми української літературної вимови. Евфонічні засоби сучасної літературної мови. Графіка. Співвідношення між буквами і звуками. Орфографія. Принципи українського правопису. Типи орфограм. Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 23, 24, 26, 27–30, 37.	1
Разом за II семестр		4

5.2. Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів *денної* форми навчання

<i>№ n/n</i>	<i>Теми практичних занять</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Загальні відомості про українську мову та її розвиток Літ.: 1, 2, 5, 8, 11, 16,17, 24, 26, 29, 30, 38.	2
2.	Фонетика як лінгвістична дисципліна Літ.: 1, 3, 5, 6, 7, 8, 17, 20, 21, 24, 26, 27–30, 37.	2
3.	Фонологічна система сучасної української літературної мови Літ.: 1, 3, 5, 6, 7, 8, 17, 20, 21, 24, 26, 27–30, 37.	2
4.	Звукове поле фонем сучасної української літературної мови Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
5.	Класифікація звуків (фонем) сучасної української мови Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
6.	Чергування голосних фонем (звуків) Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
7.	Чергування приголосних фонем Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
8.	Модифікаційні зміни голосних фонем Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
9.	Модифікації приголосних фонем Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
10.	Асиміляція і дисиміляція приголосних фонем Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
11.	Різновиди регресивної асиміляції приголосних Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
12.	Склад у сучасній українській мові Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 26, 27–30, 37.	2
13.	Наголос у сучасній українській мові Літ.: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 17, 18, 21, 24, 26, 27–30, 37.	2

14.	Нормативність як важлива ознака літературної мови Літ.: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 17, 18, 21, 24, 26, 27–30, 37.	2
15.	Орфоепія української літературної мови Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 23, 24, 26, 27–30, 37.	2
16.	Графіка й орфографія. Принципи українського правопису. Окремі орфографічні правила Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 23, 24, 26, 27–30, 37.	4
	Разом за II семестр	34

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

<i>№ з/п</i>	<i>Теми практичних занять</i>	<i>Кількість годин</i>
1	Фонологічна система сучасної української літературної мови Літ.: 1, 3, 5, 6, 7, 8, 17, 20, 21, 24, 26, 27–30, 37.	2
2	Чергування голосних і приголосних фонем Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
3	Модифікаційні зміни голосних і приголосних фонем Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 25, 26, 27–30, 37.	2
4	Склад у сучасній українській мові. Правила складоподілу Літ.: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 17, 21, 24, 26, 27–30, 37.	2
	Разом за II семестр	8

5.3. Зміст самостійної (зокрема й індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів усіх форм освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, тестування з теоретичного матеріалу тощо.. Студенти *заочної* форми навчання виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання і варіанти встановлюються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує на кафедрі у викладача в період настановної сесії. Крім цього, до послуг здобувачів сторінка навчальної дисципліни у середовищі для навчання MOODLE, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

<i>№ теми</i>	<i>Зміст самостійної роботи</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1. Підготовка до усного опитування і тестового контролю. Виконання практичних завдань.	4
2.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1. Підготовка до усного опитування. Виконання практичних завдань.	4
3.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2. Виконання практичних завдань.	4
4.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2. Виконання домашнього завдання. Підготовка до тестового контролю (тести до тем 1-2).	4
5.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3. Виконання практичних завдань.	4
6.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3. Підготовка до самостійної роботи.	4
7.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4. Виконання практичних завдань. Підготовка до тестового контролю (тести до теми 3-4).	4

8.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4. Виконання практичних завдань. Підготовка до написання КР 1.	5
9.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5. Підготовка до усного опитування.	4
10.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5. Підготовка до усного опитування. Виконання домашніх завдань.	4
11.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6. Виконання практичних завдань.	4
12.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6. Виконання практичних завдань. Підготовка до самостійної роботи.	4
13.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7 Виконання практичних завдань.	4
14.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7. Виконання практичних завдань.	4
15.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8. Підготовка до підсумкового письмового опитування. Підготовка до тестового контролю (тести до теми 7-8).	4
16.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8. Підготовка до написання КР 2.	5
17.	Підсумкове заняття.	4
Разом за II семестр		70

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

5.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань для самостійної роботи

1. Підготувати відеопроєкт / презентацію про лінгвоцид української мови.
2. Підготувати презентацію про особливості наріч української мови.
3. Окреслити проблеми функціонування української мови в сучасному суспільстві.
4. Проаналізувати різні мовні норми (кожен тип окремо).
5. Підготувати коротке повідомлення про історію розвитку української мови.
6. Створити флеш-картки до тем «Класифікація голосних і приголосних фонем» та складоподіл української мови.
7. Сформулювати правила наголошування слів в українській мові.
8. Підготувати інформацію про стенографію та транслітерацію.

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни відбувається у таких формах: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (бесіда, демонстрування, спостереження, з використанням кейсів, розв'язування задач, презентацій), самостійна робота (індивідуальне домашнє завдання, опрацювання теоретичного матеріалу).

Досягненню мети при вивченні ОК сприяє використання традиційних і сучасних технологій та методів навчання, зокрема таких як: методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації (словесні (пояснення, дискусія, консультування), практичні (виконання вправ, вирішення ситуаційних завдань), наочні (демонстрування, ілюстрування, спостереження); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації; за рівнем самостійності пізнавальної діяльності (методи проблемного викладу, частково пошукові, дослідницькі); методи стимулювання і мотивації учіння, інтерактивні; метод аналізу конкретних ситуацій (case-study) з використанням технологій візуалізації, інформаційно-комунікаційних та технології дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн-конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (виконання вправ, участь в обговоренні питань, самостійні роботи);
- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо складеними і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав із будь-якого виду навчальної роботи суму балів, нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ» (<https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-kontrol-i-oczinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv.pdf>).

8. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватися в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активна робота на занятті, виконання практичних завдань, участь у дискусіях тощо).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються і не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://course.emova.language-ua.online/courses/course-v1:ukainianworld+EMOVA101+20200715/about>; <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/>; <https://vseosvita.ua/>; <https://naurok.com.ua/>; <https://ej.com.ua/courses/>), які сприяють формування компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою

дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-poryadok-vyznannya-ta-perezarahuvannya-rezultativ-navchannya.pdf>).

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ» (<https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-kontrol-i-oczinuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv.pdf>). При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів). Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти в 2 семестрі

Аудиторна робота				Контрольні заходи								Семестровий контроль	Разом
Практичні заняття				Підсумкове письмове опитування	Тестовий контроль			Самостійна робота		Контрольна робота		Іспит	
№1-4	№5-8	№9-12	№13-16	№1	№1	№2	№3	№1	№2	№1	№2		
<i>Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)</i>													
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	24-40	60-100
12-20				3-5	9-15			6-10		6-10		24-40	

Примітка: ПЗ – практичне заняття; ПО – підсумкове опитування; ТК – тестовий контроль; СР – самостійна робота; КР – контрольна робота; ПК – підсумковий контроль (іспит). За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перескласти у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти у 2 семестрі

Аудиторна робота		Контрольні заходи					Семестровий контроль	Разом
Практичні заняття		Тестовий контроль			Самостійна робота	Контрольна робота	Іспит	
№1	№2	№1	№2	№3	№1	№1		
<i>Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)</i>								
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	12-20	30-50	60-100
6-10		9-15			3-5	12-20	30-50	

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і вміння використовувати свої знання при виконанні практичних завдань; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерію оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і в повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміння записувати тексти фонетичною та фонематичною транскрипціями, визначати мовні явища, давати їм повну характеристику відповідно до поставленого завдання. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнювальні висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві – три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, незначні помилки при написанні транскрипцій, відсутній аналіз 2-3 мовних явищ. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві – три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, при написанні транскрипцій допускає помилки, аналізує не більше половини мовних явищ, вагається при відповіді на видозмінене запитання.

	Водночас набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їхній зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань, не може записати текст фонетичною та фонематичною транскрипціями, не може виявити модифікації фонем, чергування тощо. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 3 балів, максимальний – 5 балів).

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен із трьох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця – Розподіл балів залежно від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 40 хвилин. Тестування здобувач освіти проходить в онлайн-режимі в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перескласти до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль із дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного, так і практичного характеру.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми навчання (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання	9	12	15
Практичне завдання	15	20	25
Разом:	24		40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FХ	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній вище таблиці.

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/ добре/ задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

10. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Предмет фонетики і фонології.
2. Фонетичне членування мовного потоку.
3. Склад як частина фразового такту.
4. Український складоподіл.
5. Наголос словесний та фразовий.
6. Паузи.
7. Мелодика.
8. Загальна характеристика та класифікація мовних звуків.
9. Анатомо-фізіологічні передумови творення мовних звуків.
10. Різновиди алофонів фонем.
11. Принципи виділення фонем.
12. Голосні звуки сучасної української літературної мови.

13. Зміни голосних звуків у потоці мовлення.
14. Приголосні звуки.
15. Артикуляційно-акустична класифікація приголосних звуків.
16. Палаталізація приголосних.
17. Асиміляція приголосних.
18. Дисиміляція приголосних.
19. Спрощення в групах приголосних.
20. Подовження приголосних звуків.
21. Фонетична транскрипція.
22. Поняття про фонему.
23. Фонемні і варіанти фонем.
24. Головні вияви і варіанти голосних фонем.
25. Головні вияви і варіанти приголосних фонем.
26. Фонематична транскрипція.
27. Чергування голосних звуків.
28. Чергування |о| та |е| з |і|.
29. Чергування |о| та |е| з фонемним нулем.
30. Чергування |е| – |о| після шиплячих приголосних та після |j|
31. Звукосполучення [ри], [ли] – [ро], [ло] – [р'і], [л'і]
32. Чергування |і| – |й| та |у| – |в|.
33. Чергування приголосних фонем.
34. Чергування задньоязикових |к|, |х| і глоткового |г| із шиплячими |ч|, |ш|, |ж|.
35. Чергування |к|, |х|, |г| із |ц|, |с|, |з|.
36. Чергування твердих і м'яких передньоязикових відповідників.
37. Чергування приголосних передньоязикових зубних із шиплячими.
38. Чергування однієї приголосної фонемі із звукосполученням з двох приголосних.
39. Поняття орфоєпії. Культура усного мовлення.
40. Основні риси української літературної вимови.
41. Графіка української мови та її особливості.
42. Співвідношення між буквами та звуками української літературної мови.
43. Орфографія української мови та її особливості.
44. Принципи української орфографії.
45. Позначення м'якості приголосних на письмі.
46. Вживання апострофа.
47. Правопис префіксів в українській мові.
48. Правопис деяких суфіксів.
49. Позначення подовжених приголосних на письмі.
50. Особливості подвоєння приголосних.

10. Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Сучасна українська літературна мова. Фонетика» повністю забезпечений необхідною навчально-методичною літературою (зокрема, підручниками, рекомендованими МОН України, вченими радами ЗВО), яка в достатній кількості є в науковій бібліотеці університету. Крім того, необхідні навчально-методичні матеріали розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Курс «Сучасна українська літературна мова. Фонетика» URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=4457>

2. Сучасна українська літературна мова. Фонетика [Текст]: зб. вправ до вивчення дисципліни для студентів спец. 014.01 «Середня освіта. Українська мова і література, англійська мова», 014.028 «Середня освіта. Мови і літератури (польська, українська)», 035.01. «Філологія. Українська мова і література». Уклад. Н.М. Торчинська. Хмельницький: ХНУ, 2020. 54 с. https://msn.khmnu.edu.ua/pluginfile.php/630069/mod_resource/content/B2.pdf

3. Торчинська Н. М. Сучасна українська мова. Фонетика: методичні рекомендації та

настанови до виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня заочної форми навчання за ОПП «Середня освіта. Мови і літератури (польська, українська)». Хмельницький, 2021. 35 с.

11 Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проектор, телевізор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

13. Рекомендована література

Основна література

1. Глуховцева К. Д. Складні питання сучасної української літературної мови. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія : навчальний посібник для здобувачів освітніх ступенів «бакалавр», «магістр». Вид. друге, доп. і переробл. Старобільськ : Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2021. 265 с.

2. Дубчак О. Чути українською. У світі звуки[ʃ] і букв. Київ : Віхола, 2025. 197 с.

3. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т філол. та журн., Каф. укр. мови та метод. її навч. ; уклад. Зоя Іванівна Комарова. Умань : Візаві, 2023. 202 с.

4. Мінчак Г. Б. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови в таблицях і схемах: [навч. посібник]. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2023. 131 с.

5. Пискач О.Д., Гоца Е.Д. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Ужгород, 2022. 116 с.

6. Фонетика: усе про звуки в українській мові. *Блог BUKI School. Українська мова.* 2024. URL: <https://bukischool.com.ua/blog/fonetika>

Додаткова

7. Асіїв Л., Пілецький В. Фонетика і фонологія української мови збірник практичних, тестових і контрольних завдань. Вид. друге, виправл. та доп. Львів, 2015. 360 с.

8. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія. Київ : «Академія», 2006. 368 с.

9. Бориско Н. Ф. Методика формування іншомовної фонетичної компетенції. *Іноземні мови.* 2011. № 3 (67). С. 3–14.

10. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. Київ; Ірпінь, 2003. 876 с.

11. Головащук С. І. Словник наголосів : Понад 20 000 слів. Київ : Наук. думка, 2003. 320 с.

12. Гороф'янюк І. В. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія : практикум : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 6.020303 Філологія. Українська мова і література. Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2016. 160 с.

13. Єрмоленко С. Я. Бирик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ : Либідь, 2001. 224 с.

14. Загублена і віднайдена: про літеру «г» в українській мові. *Блог BUKI School. Українська мова.* 2024. URL: <https://bukischool.com.ua/blog/litera-g>

15. Зубков М. Г. Українська мова: універсальний довідник. Харків : ВД «Школа», 2004. 496 с.

16. Караман С. О., Караман О. В., Бакум З. П. Сучасна українська літературна мова : підручник. Част. І. Фонетика. Фонологія. Графіка. Київ : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2005. 188 с.

- 17.Ковтюх С. Л. Репетитор (як навчитися грамотно писати): Навчальний посібник з практичного курсу української мови. 2-е вид., випр. й допов. Київ: «ВД «Професіонал», 2007. 592 с.
- 18.Комарова З. І. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія: збірник вправ і завдань для студ. філол. вищих навч. закладів: навч. посібник. Умань : ПП Жовтий О. О., 2015. 121 с.
- 19.Крижанівська О. І. Історія української мови. Історична фонетика. Історична граматики : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2010. 246 с.
- 20.Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова: Фонетика. Орфоепія. Морфонологія. Графіка. Орфографія: посібник. Вид. 2-е, доп. і перероблене. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 108 с.
- 21.Пискач О. Д. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія: навчально-методичний посібник для студентів I курсу спеціальності 014 «Середня освіта» спеціалізації 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» освітньо-професійних програм «Українська мова і література. Зарубіжна література», «Українська мова і література. Англійська мова і література». Ужгород, 2023. 93 с.
- 22.Плахоніна О. В. Плетнева О. Л. Сучасна українська мова : збірник вправ і завдань для практичних занять. Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2009. 108 с.
- 23.Погрібний М. Орфоепічний словник. Київ, 1984. 230 с.
- 24.Проблеми унормування сучасної української мови. Наголос [навчально-методичний посібник для вчителів української мови і літератури]. За наук. ред. О.М. Вікторіної. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2019. 112 с.
- 25.Савченко І. С., Шляхова В. В. Практичний курс фонетики, орфоепії та графіки української мови: наук.-метод. посіб. для студентів спец.: 014.01 «Середня освіта. Українська мова і література», 035.01 «Філологія. Українська мова і література». Черкаси : Вертикаль, 2018. 108 с.
- 26.Савченко, І. С. Фонетика, орфоепія і графіка сучасної української мови [Текст] : навч. посіб. для студ. напряму підгот. 6.020303 - Філологія (українська мова і література). Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2014. 184 с.
- 27.Савченко, І. С. Явище консонантної асиміляції в українській мові : навч.-метод. посіб. для студ. напряму підгот. 6.020303 – Філологія (українська мова і література). Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. 104 с.
- 28.Семенюк О. А. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія : збірник вправ і завдань. Івано-Франківськ, 2011. 100 с.
- 29.Скаб М. С. Система приголосних з погляду вираження важливих тенденцій розвитку фонологічної системи української мови. *Лінгвістичні дослідження* : збірник наукових праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. 2019. Вип. 50. С. 276–284. URL : <http://surl.li/dzmki>
- 30.Сучасна українська літературна мова : Лексикологія. Фонетика : підручник. Укл. А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко та ін. Київ : Знання, 2010. 272 с.
- 31.Сучасна українська літературна мова. Фонетика: зб. вправ до вивчення дисципліни для студентів спец. 014.01 «Середня освіта. Українська мова і література, англійська мова», 014.028 «Середня освіта. Мови і літератури (польська, українська)», 035.01. «Філологія. Українська мова і література». Уклад. Н.М. Торчинська. Хмельницький: ХНУ, 2020. 54 с.
- 32.Сучасна українська літературна мова: збірник вправ: навчальний посібник. Укл М. Я. Плющ, О. І. Леута, Н. П. Гальона. 2-ге вид. Київ :Вища школа, 2003. 287 с.
- 33.Сучасна українська літературна мова: підручник. Укл. А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М.Я. Плющ та ін.; за заг. ред. А. П. Грищенка. 3-тє вид., доп. Київ: Вища школа, 2002. 439 с.
- 34.Сучасна українська літературна мова: підручник. Укл. М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; за заг. ред. М. Я. Плющ. 4-тє вид., стер. Київ : Вища школа, 2003. 430 с.

35. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія : навчально-методичний посібник для студентів-філологів вищих навчальних закладів. Уклад. З. І. Комарова, В. В. Розгон. Умань : ПП Жовтий О. О., 2014. 213 с.

36. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика : підручник. Укл. А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Берковець та ін.; за ред. А. К. Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Знання, 2013. 340 с.

37. Сучасна українська мова: підручник. Укл. О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; за ред. О. Д. Пономарева. Київ: Либідь, 2008. 488 с.

38. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка : практикум : навч. посіб. Укл. М. М. Фащенко, З. І. Волосевич, М. Л. Микитин-Дружинець та ін. Київ : Академія, 2010. 176 с.

39. Торчинська Н. М. Сучасна українська мова. Фонетика: методичні рекомендації та настанови до виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня заочної форми навчання за ОПП «Середня освіта. Мови і літератури (польська, українська)». Хмельницький, 2021. 35 с.

40. Торчинська Н. Особливості написання фонетичної і фонематичної транскрипцій сучасної української літературної мови. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика* : збірник наукових праць. Хмельницький, 2023. Випуск 13. С. 151–158.

41. Торчинська Н. М. Практикум з лінгвістичного аналізу : методичний посібник для студентів спеціальності «Українська мова та література». Хмельницький : РВЦ, 2013. 56 с.

42. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія. Київ, 1981. 183 с.

43. Українська мова. Енциклопедія. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

44. Українська мова. Практикум. Укл. О. М. Пазяк, О. А. Сербенська, М. І. Фурдуй, Л. Ю. Шевченко. 2-ге вид. Київ : Либідь, 2001. 384 с.

45. Український орфографічний словник : близько 172 000 слів. Укл. В. В. Чумак, І. В. Шевченко, Л. Л. Шевченко, Г. М. Ярун; за ред. В. Г. Скляренка. Київ : Довіра, 2008. 983 с.

46. Український правопис (2019). URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/ukrayinskij-pravopis-2019>.

47. Український правопис. НАН України; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови; Український мовно-інформаційний фонд. Київ: Наукова думка, 2019. 390 с.

48. Універсальний словник української мови: Орфоєпічний. Словотворчий. Етимологічний. Уклад. Т. С. Дорошенко, І. А. Череп, В. І. Омеляненко. Харків : «Торсінг плюс», 2009. 720 с.

49. Хомич Т. Л. Сучасна українська літературна мова: Фонетика, Фонологія, Фономорфологія, Орфоєпія, Графіка, Орфографія : Першокурснику на допомогу. Чернівці: НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2019. 116 с.

50. Шевельов Ю. Історична фонологія української мови. Харків, 2002. 368 с.

Інтернет-ресурси

1. http://pidruchniki.com/1228112840532/dokumentoznavstvo/fonetika_orfoepiya

2. <http://zno.academia.in.ua/mod/book/view.php?id=1357&chapterid=80>

3. ЗНО відео-урок: Українська мова: Фонетика: Звуки і букви. URL : https://www.youtube.com/watch?v=tABу6L_9jml

4. Правила української мови. Фонетика. URL : <http://pravila-uk-mova.com.ua/index/fonetika/0-5>

5. Савченко І. Фонетика, орфоєпія і графіка сучасної української мови. URL : <http://eprints.cdu.edu.ua/463/1/5b7ce5a5-d199-4a6f-b4f5-04c11f6dd4b1.pdf>

6. Український правопис. 2019. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukr.ppravopys-2019.pdf>

Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека університету. URL :<http://library.khmnu.edu.ua/>.
2. Інституційний репозитарій ХНУ. URL :<http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.
3. Модульне середовище для навчання. URL :<https://msn.khmnu.edu.ua/>.